

عنوان مقاله:

جایگاه دعا در تصویرهای گوناگون از خدا

محل انتشار:

دوفصلنامه کهن نامه ادب پارسی، دوره 8، شماره 2 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 31

نویسنده:

ایرج شهبازی - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تهران، موسسه لغت نامه دهخدا

خلاصه مقاله:

انسان‌ها تصویرهای گوناگونی از خدا دارند و بر اساس آن تصویر، الگویی از رابطه را بین خود و خدا را پدید می‌آورند. در این مقاله، نُه تصویر از خدا را در فرهنگ اسلامی معرفی می‌کنیم و بعد بر اساس سه معیار سنخیت، شخصیت و نوع رابطه به بررسی جایگاه دعا در این تصویرها می‌پردازیم. این نُه تصویر عبارت‌اند از تصویر فیلسوفان، تصویر اشاعره، تصویر معتزله (شامل دو تصویر)، تصویر فقیهان، تصویر زاهدان، تصویر عارفان خائف، تصویر عارفان وحدت وجودی و تصویر عارفان عاشق. به نظر می‌رسد تنها در تصویر عارفان عاشق از خداست که انسان می‌تواند رابطه‌ای صمیمانه و دوستانه با خدا داشته باشد؛ زیرا که در این تصویر، انسان موجودی است دارای قابلیت هم‌جنس شدن با خدا و خدا هم، با وجود منزه بودن، موجودی متشخص است؛ لذا الگوی رابطه انسان و خدا از نوع من - تو است و تنها در چنین رابطه‌ای است که دعا جایگاه واقعی خود را باز می‌یابد. در سایر تصویرها یا خدا دارای شخصیت نیست، یا انسان تا حد یک شیء بی‌ارزش تنزل می‌یابد و یا اینکه بین انسان و خدا هیچ سنخیتی وجود ندارد.

کلمات کلیدی:

خدا، دعا، عرفان اسلامی، الگوهای رابطه، فلسفه، کلام، زهد، فقه، شخصیت، سنخیت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1127470>

